

Sekretariat for konfliktrådene
Postboks 8028 Dep
0030 Oslo

Att.: Rådgiver Karen Paus

Deres ref.

Deres dato

Vår ref.

Vår dato

28. februar 2012

"Økt bruk av konfliktråd" - høringsuttalelse fra Konfliktrådet i Oppland.

Konfliktrådet har lest rapporten "Økt bruk av konfliktråd" med stor interesse og er generelt svært godt fornøyd med de tiltak og endringer som er foreslått. Nedenfor følger våre kommentarer til de enkelte bestemmelser i forslag til ny konfliktrådslov.

§ 1 Konfliktrådets oppgaver.

Konfliktrådet i Oppland ser positivt på at muligheten til gratis meglingslovsfestes, dette er særlig viktig for de sivile sakene. Det ses også som positivt at man i lovteksten har valgt å benytte ordet møter som en fellesbetegnelse.

§ 2 Møter i konfliktrådet.

Definisjonen i § 2 er dekkende og gir samtidig rom for fremtidige arbeidsformer. Ved å definere møter slik det er gjort tydeliggjøres det at saksbehandlingsreglene i loven gjelder uansett hvilket navn man (internt og eksternt) gir møtet.

§ 3 Gjennomføring av møter og oppfølging

Ingen spesielle kommentarer

§ 4 Gjenopprettende prosess

Etter vår oppfatning gir § 4 sammen med § 1 en god beskrivelse av konfliktrådets virksomhet og hva potensielle parter kan forvente av tjenesten.

§ 5 Frivillighet

Konfliktrådet i Oppland er selvfølgelig enig i at et samtykke til meglingslovsfestes skal være reelt og informert, og er av den oppfatning at når dette er direkte fastsatt i loven så forplikter det både påtalemyndighet og konfliktråd i forhold til kvaliteten på informasjon til partene. Det vil nok likevel i gitte situasjoner kunne bli en utfordring å vite om partene er blitt godt nok informert eller kan ha opplevd motiveringsforsøk som press - og når i prosessen må parten i så fall gjøre innsigelser for at dette skal bli tatt hensyn til?

§ 6 Personlig oppmøte.

For å hindre en uthuling av konfliktrådsordningen er det viktig å at det blir presisert at det personlige møtet fortsatt er hovedregelen. Imidlertid ønsker vi velkommen en bestemmelse som gjør det mulig å megle også i saker hvor fornærmede ikke selv ser seg i stand til å møte, og i såkalte "offerløse lovbrudd".

Vi ser også positivt at fornærmede foretak står friere til å utpeke hvem som skal representere dem i meglingsmøtet, da dette både kan føre til at det blir lettere for klager å samtykke og til at personene som møter har større nærhet til hendelsen (for eksempel vekteren som stoppet tyven, i stedet for daglig leder som ikke har sett påklagede før).

Lempelsen på kravet om personlig oppmøte fører imidlertid ikke til økt bruk av konfliktråd med mindre klager bifaller selve ideen om at et møte i konfliktrådet vil være den rette reaksjonen i saken.

Avhengig av den mindreåriges alder og hva saken gjelder kan en bestemmelse om krav til verges samtykke til meglings og konfliktløsning også i sivile saker noen ganger virke unødig byråkratisk, vi mener likevel det er flere fordeler enn ulemper ved å ha like regler for verges samtykke uansett om det er en straffesak eller en sivil sak.

§ 7 Enighet om saksforhold

Ingen spesielle kommentarer

§ 8 Møtested.

Ut i fra våre erfaringer er det ofte mest hensiktsmessig (og noen ganger også en forutsetning for samtykke) at man velger klagers bo - eller oppholdssted som sted for meglingsmøte, det er imidlertid svært viktig med mulighet for fleksibilitet i spørsmålet om møtested og dette er godt ivaretatt i forslaget. Vi ser likevel noen utfordringer med å ha klagers bo - og oppholdssted som utgangspunkt for stormøter, oppfølgingsteam og ungdomsstraff - og så vidt vi forstår opprettholder lovforslaget i prp. 135L (§6) påklagedes eller domfeltes bo - eller oppholdssted som det stedet der meglingsregel skal finne sted.

§9 Støtteperson

Vi ser det som positivt at advokater ikke lenger er utelukket fra å møte som støttepersoner i meglingsmøter.

§10 Juridisk bistand

Så lenge det ikke er ment at den juridiske bistand ikke dekkes av det offentlige, ser vi ikke behov for en egen lovhjemmel om rett til juridisk bistand da dette følger av seg selv - bestemmelsen kan virke mer forvirrende enn klargjørende for partene i konfliktråd.

§ 11 Meglere

Bestemmelsen innebærer en grei presisering av ansvarsforholdet i en sak som er satt med flere meglere.

§12 Hurtig saksbehandling

Ingen spesielle kommentarer

§13 Avtalen

Så vidt vi forstår innebærer bestemmelsen at det nå også vil være et krav om skriftlighet i sivile saker. Som regel vil det være naturlig med en skriftlig avtale også i sivile saker, men vi har mange eksempler på at partene etter en vellykket prosess ønsker å la det "bli med det" eller er fornøyd med bare en muntlig avtale - dette gjelder nok særlig i "forsoningssaker", der krav om en skriftlig avtale kan virke unødig byråkratisk og noen ganger problematisere den oppnådde forsoning. Mot dette kan det innvendes at dersom forsoningen ikke tåler belastningen ved skriftlighet så er den heller ikke mye verd, men erfaring viser at muntlige løsninger ofte fungerer for å få ro om saken slik at tiden kan få anledning til arbeide for at partene kan legge konflikten bak seg for godt.

Utvidelse av angrefrist fra en til to uker - og til å gjelde både straffesaker og sivile saker er viktige endringer for bedre rettssikkerheten for partene. Vi forstår den foreslåtte bestemmelsen slik at det er to uker lovfestet angrefrist som man ikke kan avtale seg bort i fra i straffesaker, men at det mulig både i straffesaker og i sivile saker å avtale lengre frister ved behov. (For eks. når meglings skjer midt på sommeren og advokat, lege eller tannlege som man ønsker å konsulterer før avtalen blir endelig bindende, er på ferie). Vi støtter videreføringen av at angrefristen ikke gjelder allerede oppfylte avtaler, men har likevel et lite spørsmål om hensiktsmessigheten av dette når det gjelder de såkalte forsoningsavtalene. Disse avtalene anses som innfridd i det de er inngått, og vi har sett gjentatte eksempler på at det er vanskelig for meglere å gi korrekt informasjon om dette og for partene å motta denne informasjonen, særlig fordi den kommer først på slutten av et meglingsmøte når det er klart hvilke avtale partene er kommet frem til. Selv om vi ikke så ofte opplever at en part har ønske om å benytte angrefrist i en "forsoningsavtale" så skjer det fra tid til annen og da med like gode grunner i andre avtaler - og det er vanskelig å forstå hvorfor særlig klagende parts rettsstilling skal være dårligere om han angreir på en ren forsoning enn om han angreir på at han krevde kr. 200,- i erstatning og ikke kr. 300,- som var det dokumenterte kravet.

Konfliktrådet i Oppland

Det er positivt at forholdet til voldsoffererstatning er avklart.

§ 14 Konfliktrådets adgang til å underkjenne avtalen

Bestemmelsens annet ledd gir i særlige tilfelle konfliktrådsleder adgang til å oppheve en avtale innen en uke etter at avtalen kom inn til konfliktrådet. I utgangspunktet gjelder dette en avtale partene selv ønsker å inngå, og hvor de selv ikke ønsker å benytte seg av angrefristen. Dette kan være en nødvendig og ønskelig sikkerhetsventil, men bestemmelsen kan også føre til unødig inngripen i partenes avtalefrihet og en uthuling av konfliktrådsideen. Det er derfor behov for uttømmende bestemmelser i forskrifts form for hva som kan anses som "særlige tilfelle". Det bør videre etableres saksbehandlingsregler som beskriver prosedyren for bruk av bestemmelsen, for eksempel at konfliktrådsleder før avgjørelsen skal ha en samtale med megler og med partene (siden konfliktrådsleder ikke var til stede i meglingsmøtet kan det være vanskelig å kjenne den hele og fulle bakgrunn for avtalen), videre må vedtak om oppheving begrunnes og det må fremgå om det er en klagerett for partene.

Det synes videre lite tilfredsstillende for partene at opphevelse kan skje en uke fra avtalen "kom inn til konfliktrådet", da det er vanskelig for partene å ha noen kunnskap om, påvirkning av eller kontroll på når dette skjer. Tidsfristen bør derfor løpe fra meglingsmøtet, slik at det blir mulig for partene å forholde seg til når de med sikkerhet har en gyldig, bindende avtale. Kan hende hadde det vært hensiktsmessig å heller knytte fristen til partenes angrefrist. Selv om man da ikke vet om en av partene vil benytte angrefristen eller ikke så må konfliktrådet likevel i løpet av denne tiden kunne ha gjort seg om en mening om avtalen er av en slik karakter at den kan og bør oppheves. Det bør også presiseres om retten til å oppheve en avtale ligger kun hos konfliktrådsleder eller om dette kan delegeres til rådgiver permanent eller i leders fravær.

§ 15 Avslutning av straffesak

Dagens ordning der det er forutsatt at avtale vedlegges videreføres. Det kunne kanskje vært en fordel å få presisert om kopi av avtalen skal vedlegges eller ikke.

§ 16. Brudd i straffesak overført i medhold av § 71 og 53 nr. 3

Ingen spesielle kommentarer

§ 17 Brudd i straffesak overført i medhold av 28 C

Ingen spesielle kommentarer

§ 18 Anmerkning på politiattest.

Ingen spesielle kommentarer

§ 19 Organisering og statlig ansvar.

Ingen spesielle kommentarer

§ 20 Oppnevning av konfliktrådsmedglere

Sammensetningen av oppnevningutvalget og prinsippet om lokal tilknytning foreslås videreført og vi anser det i utgangspunktet som positivt kommunene skal ta aktivt del i å velge ut hvem de vil ha som meglere i sin kommune. Erfaringen fra Oppland er imidlertid at mange kommuner ikke synes å være så interessert i dette arbeidet. Etter hvert kommunevalg tar det for eksempel mye tid å innhente opplysninger om hvem som nå er kommunens medlem i oppnevningutvalget, og siden dette medlemmet kanskje bare skal være med å oppnevne ny megler eller reoppnevne megler én gang i løpet av en fireårsperiode så blir det mye byråkrati og kanskje mindre mulighet til reell interesse og innflytelse i oppgaven. Det er også krevende for konfliktrådet å skulle forholde seg til - for Opplands vedkommende - 25 kommunale oppnevningssmedlemmer på en slik måte at de har tilstrekkelig informasjon til å kunne ivareta oppgaven på en aktiv måte. Spørsmålet er derfor om det hadde vært mulig å forenkle arbeidet med oppnevning, for eksempel at man åpnet adgang til interkommunalt regionalt samarbeid der flere kommuner hadde en felles representant i oppnevningutvalget.

At oppnevningsperioden for konfliktrådsleder og ansatt som er megler ikke er tidsbegrenset er en svært velkommen avklaring. Vi mener imidlertid at bestemmelsen også bør tydeliggjøre arbeidsgruppas forslag om at meglerkompetansen følger stillingen så snart den nødvendige opplæring er gjennomført og ikke er avhengig av

vedtak i oppnevningsutvalget. Videre at konfliktrådsleder eller ansatt som er i permisjon eller har sluttet i stillingen må søke ledig meglerverv som alle andre dersom de ønsker å fortsette å megle.

§ 21 Krav til ansatte og meglere

Første setning i første ledd bør snus og på den måten signaliserer at personlig egnethet tross alt er viktigere enn gode norskkunnskaper (kunnskap om norske forhold) Vi er også noe usikre på hvor viktig dette er for meglere i forhold til å kunne henvise saker videre dersom det ikke blir noen løsning i konfliktråd, da dette kan og bør skje hovedsakelig fra administrasjonen. Det er imidlertid viktig å ha så godt kjennskap til norsk språk at man forstår det partene sier (også på dialekt) og kan hjelpe partene til å uttrykke seg på en mer konstruktiv måte.

Vi ser det også som svært bra at kravet til vederheftighet er konkretisert i punkt 3.

Når det gjelder punkt 2. Krav til tilfredsstillende vandel kommenteres dette under forskriftens § 2

§ 22 Utelukkelse fra oppnevning

Ingen spesielle kommentarer.

§23 Forvaltningsloven

Det følger trolig av seg selv, men det bør kanskje tas med et krav til begrunnelse dersom konfliktrådsleder opphever en avtale i henhold til lovforslagets § 14 annet ledd. Videre bør det kanskje vurderes om det skal tas inn egne bestemmelser om hvilke vedtak som kan påklages og hvem som er klageinstans.

§24 Taushetsplikt

Ingen spesielle kommentarer

§ 25 Svalbard

Ingen spesielle kommentarer

FORSKRIFT OM MØTER I KONFLIKTRÅD.

§1 Avtale under soning av dom i fengsel

Ingen spesielle kommentarer

§2 Utelukkelse fra ansettelse og oppnevning.

Forskriften innebærer en skjerpelse av vandelskravet, og da de fleste av endringene dreier seg om forhold som neppe vil la seg forene med kravet om personlig egnethet kan en presisering være på sin plass. Imidlertid så synes bestemmelsen i punkt 2 om utelukkelse for alltid for en som har sonet ubetinget fengselstraff i mer enn ett år å være unødig streng. Det er trolig ikke behov for like strenge regler for oppnevning av konfliktrådsmedglere som for legdommere.

Det er sjelden at vi har søkere som har sonet kortere eller lenger fengselsstraff, men i og med at den personlige egnetheten tillegges så stor vekt så bør det neppe være noe problem å ha mulighet til oppnevne meglere som har sonet slik straff dersom vedkommende senere har valgt en annen vei og det ikke har skjedd nye lovbrudd på 10 år forutsatt man ellers fyller vilkårene. Eventuelt kan man kreve at det har gått lengre tid enn ti år fra den ubetingete fengselsstraff på over ett år er ferdig sonet - for eksempel 15, 20 eller 25 år.

Konfliktrådet i Oppland støtter imidlertid forslaget om at personer som er siktet, tiltalt etc. for seksuelle overgrep mot barn er utelukket fra oppnevning.

§ 3 Prøvetid

Konfliktrådet i Oppland er tvilende til forslaget om en prøvetid for meglere. For meglere som oppnevnes i kommuner med få saker vil man ikke ha så svært stort grunnlag for vurdering de første 6 månedene av et verv, og bestemmelsen vil derfor ha svært begrenset verdi for å luke ut meglere som ikke passer til oppgaven. Bestemmelsen fordrer også at konfliktrådets administrasjon har kapasitet til å følge opp, observere og ha faglige refleksjonssamtaler med en megler som er i startfasen, noe som ideelt sett selvfølgelig er et mål, men som i

Konfliktrådet i Oppland

4

praksis kan være vanskelig i konfliktråd som dekker store geografiske områder. Det er videre svært få meglere som har funnet sin form og blitt fortrolig med meglerrollen etter to-tre saker, og observasjoner i denne perioden vil derfor være av noe begrenset verdi for å fastslå tilpasning til arbeidet og faglig dyktighet. Innføring av prøvetid kan også gi signaler om en sterkere rett til å bli sittende i vervet i fire år etter at prøvetiden er over. Dersom en megler ikke lenger fungerer i vervet må dette løses fortløpende uansett hvor kort eller lenge megler har vært oppnevnt.

§ 4 Fratakelse av meglerverv

Vi ser positivt på at det foreslås en egen bestemmelse som regulerer muligheten for å frata en megler vervet. Bestemmelsen i annet ledd er imidlertid nokså vid og kunne kanskje med fordel konkretiseres noe.

Nytt kapittels II, ungdomsstraff og oppfølging.

Ingen spesielle kommentarer

Konfliktrådet i Oppland ser rapporten "Økt bruk av konfliktråd" og de foreslåtte tiltak som et viktig løft for konfliktrådsordningen. Når det gjelder straffesakene er muligheten for meglings i saker med offerløse lovbrudd en kjærkommen mulighet for en mer hensiktsmessig, forståelig og følbart reaksjon enn forelegg og bøter, samtidig som forslaget utjevner noen av de uheldige forskjellene i strafferegistrering som konfliktrådsordningen har medført. Videre tror vi at det nye tredje ledd i str.pr.lovens § 71a om at konfliktråd skal være den foretrukne reaksjon for gjerningspersoner mellom 15 og 18 år, vil øke bevisstheten om bruk av konfliktråd og gjøre overføring til meglings i konfliktråd mindre personavhengig enn det er i dag. Man må imidlertid være oppmerksom på at meglings i konfliktråd i en del saker er "å skyte spurv" med kanoner, og at andre reaksjoner som for eksempel bare en advarsel i mange tilfeller vil være tilstrekkelig, og mer hensiktsmessig.

Vi tror videre det er viktig at også konfliktrådets sivile preg styrkes og bevares, slik at befolkningen kan beholde et gratis lavterskeltilbud i sivile konflikter og at konfliktrådet blir assosiert også med dette. Vi ser positivt og med spenning på muligheten for å overføre meglingsdelen av forlikrådssaker til konfliktråd.

I et nylig avholdt informasjonsmøte mellom Konfliktrådet i Oppland og Forbrukerkontoret for Oppland, Hedmark og Romerike kom det frem at Forbrukerrådet har store utfordringer i sin meglingsvirksomhet i det de sjelden har mulighet til å bringe parter fysisk sammen eller benytte telefonmegling på samme måte som konfliktrådet gjør. De fortalte også at det kunne oppleves som en utfordring at veien til Forbrukertvistutvalget er så kort og at dette nok kan gjøre partene mindre utholdende i sine forsøk på å nå frem til forlik. Ut i fra dette fødtes ideen om å forsøke et samarbeid mellom forbrukerråd og konfliktråd. Et slikt samarbeid kunne tenkes som en modell der konfliktrådet står for selve meglingsprosessen, men med en representant for forbrukerrådet til stede som en nøytral rådgiver enten i selve møtet – etter stormøtemodellen, eller hvor det lages et opplegg hvor det settes av tid til "særmøter" som begge parter hver for seg har med rådgiver fra forbrukerkontoret underveis i meglingsprosessen. Konfliktrådets tid som rendyrket meglingsinstans er nok allerede over i og med innføringen av ungdomsstraff og det er kan hende flere områder innenfor den sivile rettspleien som kunne utnytte det meglingsapparatet konfliktrådene har utviklet, da med en klar forutsetning at konfliktrådet har ansvar for meglingsprosessen og faginstansen har ansvar for rådgivning.

Vennlig hilsen
Konfliktrådet i Oppland

Grete Stabekk
konfliktrådsleder